

פרשת תרומה

מבית ומחוץ תצפנו (כה, יא)

מכאן דרשו חז"ל (יומא עב) שכל תלמיד חכם צריך שיהיה תוכו כברו.

בגמרא ברכות כח סיפרו חז"ל שרבן גמליאל הכריז:
כל תלמיד שאין תוכו כברו לא ייכנס לביהמ"ד, ביום שהעבירו את ר"ג מנשיאותו ומינו את רבי אלעזר בן עזריה לנשיא, סילקו את שומר הפתח ובאותו היום נתווספו שבע-מאות ספסלים בבית המדרש.

שואל הרה"ק רבי יואל מסאטמר: איך ידע השומר מי מהבאים "תוכו כברו" ומי לא? ולמה הגמרא מסיימת שהתרבו ה'ספסלים' בבית המדרש. מה העיקר, הספסלים או התלמידים?

והוא מתרץ בחריפות: השומר שעמד בפתח הודיע לכל מבקש שרצה ללמוד תורה, שכל המקומות תפוסים כבר. חייבים לעמוד או לשבת על הרצפה. ממילא רק מי שרצה באמת ללמוד, נכנס. לאחר שהוסר השומר מפתח בית המדרש ונכנסו מאות תלמידים שאין תוכם כברם, נאלצו להזמין מאות ספסלים חדשים כיון שהללו לא הסכימו ללמוד ללא מקום ישיבה נח.